

Sola kommune
Pb.99
4097 SOLA

Att. Liv Sannung

Tilbakemelding etter kontakt- og tilsynsbesøk i Sola kommune 03.02.04

Fylkesmannen i Rogaland, Utdanningsavdelinga, var på kontakt- og tilsynsbesøk i Sola kommune 03.02.04. Skolevurdering og kvalitetsutvikling var hovedtema for besøket. Temaet ble klargjort gjennom samtaler/intervju med representanter fra ledelsen i kommunen, samt skoleledere og representanter for lærere, foreldre og elever fra Håland skole og Dysjaland skule.

Del 1:

Første del av kommunebesøket var avsatt til strukturerte samtaler/intervju med representanter for elever, foresatte, lærere, rektorer og PPT.

Del 2:

Andre del av kommunebesøket var satt av til informasjon/drøfting med skolefagleg ansvarlig på kommunenivå. En tok her for seg aktuelle tema som kommunen og utdanningsdirektøren ønskte å informere om eller å drøfte.

Følgende personer deltok ved kontakt- og tilsynsbesøket:

Fra Sola kommune	Liv H. Sannung	Avdelingssjef, skole
	Tore Gunnar Sandve	Leder PPT
	Per Inge Ruud	Rektor Håland skole
	Ottar Vandvik	Rektor Dysjaland skule
	Kari Haga	Lærer Håland skole
	Gunn Elin Hellevik	Lærer Håland skole
	Asle Halleraker	Lærer Dysjaland skule
	Kari Lotte J. Gilje	Lærer Dysjaland skule
	John Olav Vågen	Foreldre Håland skole
	Gunn Sanne	Foreldre Dysjaland skule
	Kristine Myre Pedersen	Elev Håland skole
	Emilia Lauveng Farifteh	Elev Håland skole
	Dag Haaland Sætran	Elev Dysjaland skule
Fra Fylkesmannen i Rogaland	Svein Helgesen	Utdanningsdirektør
	Audun Gjerde	Rådgiver
	Marta Vignes Steine	Rådgiver

1. Intervjuer/samtaler med fokus på skolevurdering og kvalitetsutvikling

Samtalene tok utgangspunkt i et sett av spørsmål som benyttes ved kontakt- og tilsynsbesøk i alle kommuner. Flertallet av spørsmålene er felles for alle informantene, men de er likevel tilpasset de ulike gruppene. Samtalene var organisert gruppevis.

Hovedtema i samtalene er kommunens/skolens arbeid med skolevurdering og kvalitetsutvikling, med basis i Forskrift til Opplæringslova, §2-1:

” Skolen og lærebedrifta skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i den generelle delen av læreplanen og dei enkelte læreplanane for fag.

Kommunen og fylkeskommunen har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene.”

Fylkesmannens hovedinntrykk av arbeidet med lokal skolevurdering og kvalitetsutvikling oppsummeres gjennom følgende kulepunkter:

- Sola kommune har god struktur og systematikk på sitt arbeid med lokal skolevurdering og kvalitetsutvikling. Dokumentet ”Kvalitetsutvikling i grunnskolen i Sola – strategisk plan” synliggjør kommunens og skolenes ansvar innenfor ulike utviklingsområder.
- Det er uttrykt klare forventninger til skolene om systematisk skolebasert vurdering. Kommunen har utarbeidet brukerundersøkelser som gjennomføres på alle skolene i kommunen. Rektorene er aktive i arbeidet med å utforme undersøkelsene. I 2001 hadde undersøkelsen hovedfokus på tilpasset opplæring. Resultatene blir fulgt opp gjennom skolebesøk og rektormøter.
- Systematikken i og skriftliggjøring av arbeidet med skolebasert vurdering varierer fra skole til skole. Både rektorer og lærere hevder at internvurdering gradvis blir en mer naturlig og integrert del av skolens virksomhet. Det meldes at brukerundersøkelser utarbeidet ved enkeltskoler og kommunens brukerundersøkelse i enkelte tilfeller har ført til dobbelkjøring.
- Det er etablert lokale nettverk mellom skoler, såkalte trekantnettverk med barne- og ungdomsskoler som naturlig hører sammen. Ordningen oppleves positivt. Det har vært spesielle utfordringer på ungdomstrinnet. Skolene er i liten grad knyttet opp mot eksterne nettverk.
- Dialogen mellom skole og PPT synes å være relativt god. PPT har en passiv og perifer rolle i forhold til lokal skolevurderings- og kvalitetsutviklingsarbeid. Det har foregått en gradvis dreining fra individ- til systemorientert arbeid, men hovedfokus synes fortsatt å være retta mot enkeltelever. Årsaken hevdes dels å ligge i tradisjon og kultur, dels i ”motstand” hos personalet både i PPT og i skolene.
- Olweusprogrammet gjennomføres på alle skolene og har initiert mange positive prosesser. Også foreldrene er involvert i betydelig grad. Videre er de ni skolene med barnetrinn engasjert i Solaprojektet. Dette er et fireårig samarbeidsprosjekt med Senter for leseforskning med fokus på lese- og skriveopplæring.
- Foreldrene synes å være relativt tilfredse med informasjon og kontakt mellom skole og hjem. Med unntak av Olweus-programmet melder de om lite involvering i vurderings- og utviklingsarbeidet ved skolene. Skole-hjem-samarbeidet er i hovedsak forankret i rimelig velfungerende FAU. Foreldrene gis muligheter til å være delaktive i en rekke

prosesser, med hovedfokus på mer praktisk orienterte oppgaver og saker knyttet til disse.

- Det synes å være lite systematikk rundt arbeidet i elevrådet, bl.a. mangler faste møteplaner. En eller to elever fra elevrådet ved hver skole deltar i et kommunalt elevråd, "BUKIS", som har møte en gang i året. Her fordeles midler til elevrelaterte tiltak ved skolene etter søknad.

Del 2.

Aktuelle saker/tiltak i grunnskolen i Sola - orientering og drøfting.

Andre del av kommunebesøket var avsatt til informasjon/drøfting av aktuelle tema som kommunen hadde uttrykt ønske om å sette på dagsordenen, og noen områder som fylkesmannen hadde bedt om nærmere orientering om.

Ny organisering

Sola kommune videreutvikler sin organisasjonsmodell i løpet av våren 2004, med utgangspunkt i en 2-nivåtenkning. Sett fra skolenes side uttrykkes det en klar bekymring for konsekvensene av en nedbygging av den skolefaglige kompetansen på overordnet kommunenivå.

Kontakt og kommunikasjon mellom kommune- og skolenivå sikres på flere måter, med fagsjef for skole som hovedansvarlig. Alle parter omtaler samarbeidet som meget godt. Skolene lager egen årsrapport etter kommunal mal, med fokus både på økonomi og innhold. Det avholdes rektormøter hver 14. dag, med deltakelse også av PPT-leder.

Diverse spørsmål med utgangspunkt i endringer i Opplæringslova

Det har ikke skjedd betydelige endringer eller økonomiske innsparinger i inneværende skoleår som følge av overgangen fra klasse- til gruppeorganisering etter §8-2.

Kontaktlærerfunksjonen er ikke etablert enda, og klassestyrerbegrepet brukes inntil videre. Kommunen er inne i en krevende prosess m.h.t. disse spørsmålene, med svært godt samarbeid med HTV.

Gratisprinsippet framstår ikke som et problem. Skolene er informert om de sentrale retningslinjene og finner stort sett praktiske løsninger på sine utfordringer.

Nytt kapittel 9A om elevenes fysiske og psykiske skolemiljø har vært drøftet i kommunen. Kommunelegen/bedriftshelsetjenesten/HMS har gjennomført tilsynsbesøk på skolene. Kommunen bruker verktøyet "KERBAS" i forbindelse med registrering av uønskede hendelser. Gjennom Olweusprogrammet fokuserer alle skoler på det psyko-sosiale miljøet.

Kommunen har satt i gang arbeid med utarbeidelse av serviceerklæringer for sentrale tjenesteområder. På skoleområdet gjelder det for eksempel tilpasset opplæring, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring, særskilt norskopplæring, morsmål og norsk2-opplæring, kulturskolen, SFO, inntak og skoleskyss.

Tilpassa opplæring og spesialundervisning.

Kostra-statistikken viser at Sola kommune over flere år har ligget godt under gjennomsnittet når det gjelder prosentdel av elever med enkeltvedtak om spesialundervisning. I 2003-2004 har

1.65 % av elevene enkeltvedtak i Sola, mot et fylkes- og landsgjennomsnitt på henholdsvis 4.88 % og 5.73 %. Kommunen ligger samtidig under snittet når det gjelder ressursinnsats til grunnskolen samla sett, herunder også til delingstimer med sikte på å styrke den tilpassa opplæringa.

Fylkesmannen har i forbindelse med noen klagesaker på området spesialundervisning vært i kontakt med kommunen vedrørende rutiner og prosedyrer både på kommune- og skolenivå. Som følge av kontakten og erfaringene ønsker fylkesmannen høsten 2004 å gjennomføre et eget tilsyn i kommunen rettet inn mot dette spesielle området.

Sola kommuene har, sammen med andre kommuner på Nord Jæren, tatt kontakt med Fylkesmannen i forbindelse med store utfordringer knyttet til arbeid med elever med alvorlige atferdsvansker. Fylkesmannen har som følge av dette nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på muligheter for interkommunalt/ fylkeskommunalt samarbeid omkring denne problematikken.

Del 3.

Vurdering/oppsummering

Påfølgende vurdering/oppsummering fra utdanningsdirektøren bygger i hovedsak på inntrykkene fra samtaler og informasjon under kontakt- og tilsynsbesøket, samt gjennomgang av skriftlig materiale innsendt fra kommunen i forkant av besøket.

Sola kommune framstår som en kommune med klare ambisjoner når det gjelder vurdering og utvikling av den lokale skolen. Det finnes skriftliggjorte rutiner og systemer både på kommune- og skolenivå. Kontakt og oppfølging fra kommunal fagsjef til skolelederne synes å være tett og god, og det er etablert nettverk mellom skolene for erfaringsutveksling og utviklingssamarbeid. Erfaring viser at dette er en viktig forutsetning for at skolevurderingssystemet skal få praktiske følger for læringsarbeidet i hverdagen i skolene. Det ligger en utfordring både på skoleeier- og skoleledernivå i å medvirke til at både lærere, foreldre og elever får et eierforhold til internt vurderingsarbeid, og blir ansvarliggjort i forhold til kvalitetsutviklingen i skolehverdagen.

Kommunen synes i eksisterende rutiner og systemer å ha et godt grunnlag for videre kvalitetsutvikling i skolene i Sola. Utfordringene i forbindelse med gjennomføring av intensjonene i ny stortingsmelding om grunnopplæringa, "Kultur for læring", vil sette nye og større krav til både kommunen som skoleeier og til den enkelte skole.

Skoleeiers ansvar og rolle framheves tydeligere enn før, forankra både politisk og administrativt. Erfaringer viser at stimulans, samordning, initiativ og støtte fra overordnet kommunalt nivå er nødvendig for å sikre kraft i utviklingsarbeidet på den enkelte skole. Utdanningsdirektøren mener at dette er forhold som bør prioriteres høyt fra kommunens administrative og politiske ledelse i arbeidet med å iverksette ny kommunal ledelsesmodell.

PPT representerer en viktig kompetanseressurs for skolene. Kommunen synes å ha en utfordring når det gjelder å styrke samhandlingen mellom denne tjenesten og skolene, med sikte på å trekke PPT mer aktivt inn i skolens totale arbeid med utvikling av den tilpassa opplæringa, i samsvar med intensjonene i §5-6 i Opplæringslova.

Det vises til kontakt og kommunikasjon med utgangspunkt i konkrete klagesaker i spenningsfeltet mellom tilpassa opplæring og spesialundervisning. Sola har som nevnt svært få elever

med spesialundervisning etter enkeltvedtak, sammenlignet både med gjennomsnittet i Rogaland og landet forøvrig. Nettopp derfor har kommunen en ekstra krevende utfordring i forhold til kap.5 i Opplæringslova når det gjelder saksbehandlingspraksis og dialogen med foreldre, og prioritering av ressurser og kompetanse for å sikre at det store flertall av elever får tilfredsstillende lærings-utbytte gjennom det ordinære tilpassa opplæringstilbudet.

Gjennom et eget tilsyn vil utdanningsdirektøren se nærmere på kommunens rutiner og prosedyrer på dette området i løpet av høsten 2004.

Et godt skole-hjem-samarbeid representerer en viktig ressurs for alle skoler. Det er et mål å styrke denne samhandlingen med sikte på å dra enda mer nytte av foreldrene i bred forstand, herunder også i skoleutviklingsarbeidet. Forventningsavklaringer mellom hjem og skole er viktige i denne sammenheng.

Skolene synes å ha utfordringer når det gjelder utvikling av bedre og mer forutsigbare system og rutiner for elevrådsarbeidet spesielt, og for å sikre mer reell elevmedvirkning i det daglige læringsarbeidet mer generelt.

Utdanningsdirektøren vil avslutningsvis takke Sola kommune for et greit tilrettelagt kontakt- og tilsynsbesøk, god informasjon og konstruktiv dialog.

Med hilsen

Svein Helgesen
utdanningsdirektør

Marta Vignes Steine
rådgiver

Saksbehandler: Marta Vignes Steine
Saksbehandlers telefon: 51 56 87 27
E-post: marta.vignes.steine@fm-ro.stat.no